

BENOIT JOURET (1803 – 1855)

EEN VEELZIJDIG MAN :

ADVOCAAT - LERAAR – DICHTER -

HISTORICUS – POLITICUS - BROUWER

door Gaston IMBO

SYNOPSIS

Benoit Joseph Jouret

-° Ellezelles 02.09.1762,

†Geraardsbergen 29.05.1816.

-Licentiaat in beide rechten.

-Schepen van Geraardsbergen onder hersteld Oostenrijks gezag in 1793 en 1794.

-Bestuurslid van de burgerlijke godshuizen in 1797 en 1798 tijdens het Directoire.

Zijn zoon Benoit Jouret

-°Geraardsbergen 25.12.1803,

†Geraardsbergen 12.04.1855.

-Doctor juris (universiteit Gent).

-28.11.1827: huwelijk met Félicité de Clippele uit Steenhuize. (De Clippele : liberaal-katholieke familie evoluerend naar katholiek).

-1826-1827: leraar aan het stadscollege van Geraardsbergen. (Ontslag: reden niet opgehelderd).

-1830-1839: gemeenteraadslid Geraardsbergen.

-1831-1833: bestuurslid burgerlijk godshuis.

-1846: mede-oprichter van de **Aalsterse liberale associatie**.

-1846-1847: gelegenheidsmedewerker aan "**De Volksverdediger**".

-1840: Publicatie van "*Grammont, son origine en son histoire au moyen-âge d'après J. van Waesberge et autres écrivains* » uitgegeven bij de ultra-katholieke J.A.Stocquart.

-1825-1855: brouwerij De Zwaan.

In de Sint-Bartholomeuskerk bevinden zich **vijf glasramen** in verband met familieleden Jouret.

*****

VOORoudERS

Benoit Jouret werd geboren te Geraardsbergen op 3 nivôse an XII of 25 december 1803, als zoon van Benoit Joseph Jouret (geboren te Ellezelles op 22 september 1762, overleden te Geraardsbergen op 29 mei 1816) en Celestine Lemercier (geboren te

Oeudeghien op 20 december 1766 en overleden te Geraardsbergen op 28 september 1826).

Vader Benoit Joseph Jouret was rechtsgeleerde en schepen van Geraardsbergen in 1793 en 1794. (De Franse revolutionairen versloegen de hier regerende Oostenrijkers te Jemappes op 06.10.1792. Ze schaften de bestaande gemeentebesturen af en vervingen ze door republikeinsgezinde raden. Op 18.03.1793 werden de Fransen door de Oostenrijkers verslagen te Neerwinden, maar een goed jaar later, op 25.06.1794, werden de Oostenrijkers definitief door de Fransen verslagen te Fleurus. We zouden nu 20 jaar lang onder Frans bewind blijven: Directoire, Consulat, Empire). In 1797 en 1798 was vader Jouret bestuurslid van het hospitaal (burgerlijk ziekenhuis); hij nam er de (betaalde) functie van secretaris waar.

Benoit Jouret (Met dank aan Marc VAN TRIMPONT)

Tussen Neerwinden (1793) en Fleurus (1794) was hij dus pro-Oostenrijk. Het aannemen en bekleden van een openbaar ambt tijdens Conventie en Directoire zou er kunnen op wijzen dat Benoit Joseph Jouret noch min noch meer een republikein en misschien ook een antiklerikaal was, of alleszins een sympathisant van het “*nouveau régime*”.

In een buitenmuur van de parochiekerk van Ellezelles is de grafsteen ingemetseld van **Jean-Jacques François Jouret**, de grootvader van Benoit. Deze was geboren te Flobecq op 08.02.1725 en overleed te Ellezelles op 07.04.1788. Hij was griffier van de schepenvanbanken Flobecq en Ellezelles en rentmeester van gravin de Marsan*, prinses Marie-Louise de Rohan, weduwe van graaf de Marsan, prins Gaëtan de Vaudemont, erfgenaam van Karel IV van Lorreinen en Bar. Charles Lemercier, (1718-1781), grootvader langs moederszijde van Benoit Jouret, was leenman van het graafschap Henegouwen, een soort halfadelijke titel.

ADVOCAAT - HUWELIJK - LERAAR

Benoit Jouret behaalde zijn advocatendiploma aan de jonge rijksuniversiteit te Gent in 1825.

Hij huwde te Steenhuize, op 28 november 1827 met **Felicitas de Clippele**, (°Steenhuize 29.III.1800, †Geraardsbergen 09.VII.1867). Zij was de dochter van landbouwer en gemeente-ontvanger Franciscus de Clippele (Steenhuize 1762-1843) en Catharina Buysse (°Paulatem 1765, †Steenhuize 1823). Felicitas' broer **Pierre-Jean** (°Steenhuize 1804, †Geraardsbergen 1860) was een groot katholiek-liberaal voorman in de stad Geraardsbergen en in het arrondissement : met liberale steun gekozen tot provinciaal raadslid in 1836, tot kamerlid gekozen op een katholieke lijst in 1847, a-politieke vrederechter in Herzele 1831-1833 en in Geraardsbergen 1833-1860. Zijn zoon **Abel de Clippele** (1832 -1923) trok vastberaden de katholieke kaart : gemeenteraadslid Geraardsbergen 1858-1871, arrondissementscommissaris Aalst 1871-1910, en medestichter en fictief eigenaar van de Geraardsbergse “*Cercle Catholique La Concorde*”. Ook zoon **Prosper de Clippele** (1843-1935) was een katholiek Geraardsbergs prominent. De als liberaal gekende Jouret werd dus lid van een katholieke politieke dynastie en tevens een der oudste geslachten van Vlaanderen.

De grens tussen katholiek en liberaal, of beter tussen confessioneel en vrijzinnig was in de jaren 1830-1850 niet scherp te trekken: de liberale partij werd pas in 1846 gesticht, de katholieke partij dertig jaar later.

Misschien was Jourets advocatenpraktijk niet florissant, want in 1826 en 1827 was hij full-time leraar aan het in 1823 gestichte stadscollege van Geraardsbergen. Waarschijnlijk gaf hij er les Latijn. In augustus 1827

nam hij ontslag. “*Een reden voor zijn ontslag werd niet opgegeven, maar druk van de lokale geestelijkheid lijkt niet uitgesloten*” schrijft de auteur van “Van Scholaster tot Principaal” op blz. 107. Op dit ogenblik was H.J. Kerzmann (1798-1851), een priester-leraar van het college van Echternach, de principaal. Jouret werd vervangen door J.H. Bruul, die echter het vereiste diploma niet bezat en het jaar nadien ontslag moest nemen. Het ontslag van Jouret moet m.i. gezocht worden in wrijvingen met college's priester-leraars en favoritisme-druk van de geestelijkheid van de stad.

IN DE POLITIEK

Benoit Jouret was één van de 157 vooraanstaande Geraardsbergenars die de **petitie voor de personele scheiding** tussen Noord en Zuid ondertekenden, op 11 september 1830. Naast zijn naam is als beroep opgegeven: “*brasseur*”. Het brouwerijtje was gelegen naast zijn woonhuis, Karmelietenstraat, nr. 49. Hij schijnt zich nu definitief **op het politiek pad** te begeven: gemeenteraadslid van 1831 tot 1839, bestuurslid der burgerlijke godshuizen in 1831, 1832, 1833.

Hij maakte geen deel van het Geraardsbergs liberaal kiescomité, in 1846 opgericht, maar was wel mede-oprichter, ook in 1846, van de **Aalsterse liberale associatie**.

Jouret was een der eerste (gelegenheids-)medewerkers van *De Volksverdediger*, het antiklerikaal weekblad dat gedrukt werd door Rafaël Ceuterick in de Brugstraat, waarvan het eerste nummer verscheen op 2 augustus 1846 en waarin van meetaf aan vooral René Spitaels, het rechts-conservatieve blad van de katholieken of confessionelen de “*Gazette van Geraardsbergen*” hard zal aanpakken; deze zal trouwens door de katholieke redacteurs meer dan eens over de hekel gehaald worden, soms terecht, meestal lasterlijk en fanatiek ten onrechte. En wie waren die niets ontziende lasteraars-redacteurs van “De Gazette” ? De ex-onderwijzer en nu drukker uitgever **J.A. Stocquart**, advocaat **Auguste De Portemont** en zijn zwager **Auguste Van Wambeke**, eveneens advocaat, tenslotte **Pierre-Jean De Clippele**, advocaat, vrederechter te Geraardsbergen en provinciaal raadslid (tot 1847).

J.A.Stocquart was collega in het stadscollege geweest; P.J. De Clippele was de conservatieve zwager van de liberale Jouret.

DICHTER

In de jaargangen 1846 en 1847 schreef Jouret **gelegenheidsgedichten (meestal) in het Frans**, o.a. “*Pensées de la veille du jour des morts*” (“gedichten op de vooravond van Allerzielen”) met godsdienstige en piëteitsvolle inslag, en **huldeblijken**

voor verdienstelijke medeburgers, o.a. voor schilder **Eugène De Block**, die op 29 september 1846 door de koning van Frankrijk Louis-Philippe tot “chevalier de la légion d’honneur” werd benoemd: “*Vous portez donc aussi ces insignes de gloire...*”, juicht Jouret, en zo gaat het 15 alexandrijnen verder.

Jouret was geen politiek voorvechter, hij vermeed angstvallig persoonlijke aanvallen en de redacteurs van “De Gazette” spaarden dan ook deze medestander van de verguisde René Spitaels.

Jouret was een gecultiveerd man van franstalige origine. In een tijd dat het Vlaams, of wat er voor doorging, de taal van knechten en meiden was, bediende Jouret zich, zoals elke fatsoenlijke middenstander bij voorkeur van de taal van Molière.

HISTORICUS

Voor ons heeft Benoit Jouret één grote verdienste: zijn vertaling, van het Latijn naar het Frans, van de eerste geschiedenis van Geraardsbergen “*Gerardimontium sive altera imperialis Flandriae, ejusque Castellania*” (“Geraardsbergen of de tweede stad van Keizerlijk Vlaanderen en haar kastelnij”) door kanunnik Jan Van Waesberghe, scolaster van de collegiale St. Omaars te Lillers (Fr), uitgegeven te Brussel in 1627.

Hij gaf zijn boekje de titel: “*Grammont, son origine et son histoire au Moyen Age, d’après J. Van Waesberghe et autres écrivains*».

Het klein formaat boekje (10 cm X 15,5 cm) werd uitgegeven door J.A.Stocquart, «*imprimeur-libraire*» te Geraardsbergen, in 1840.

Gustaaf Merckaert gaf in 1944 een verschrikkelijke slechte “Nederlandse” vertaling van Jourets werk, volstrekt ongenietbaar: “Geraardsbergen, zijn oorsprong en geschiedenis in de Middeleeuwen” (gedrukt op slecht oorlogspapier en uitgegeven bij F. Van Buggenhoudt te Brussel). Van Jourets boekje bezorgde Jacques Van Mello in 1984 een anastatische herdruk in beperkte oplage (J. Veys, Tielt).

Jouret heeft uit “*Gerardimontium...*” véél “*passages sans intérêt*” (zoals hij zelf in een korte voorrede schrijft) weggelaten: van de oorspronkelijke 250 pagina’s blijven er 160 over. Hij heeft zeer weinig toegevoegd: 19 “noten” achteraan o.a. over middeleeuws recht, “de vertaling van Heinsius”, ode aan de Steenborre in het Raspaillebos, en de lijst der abten van de St. Adriaansabdij van 1600 tot 1796. Hij laat niet na “*le latin baroque du moyen-âge*” en “*l’ époque superstitieuse*” van Van Waesberghe te hekelen.

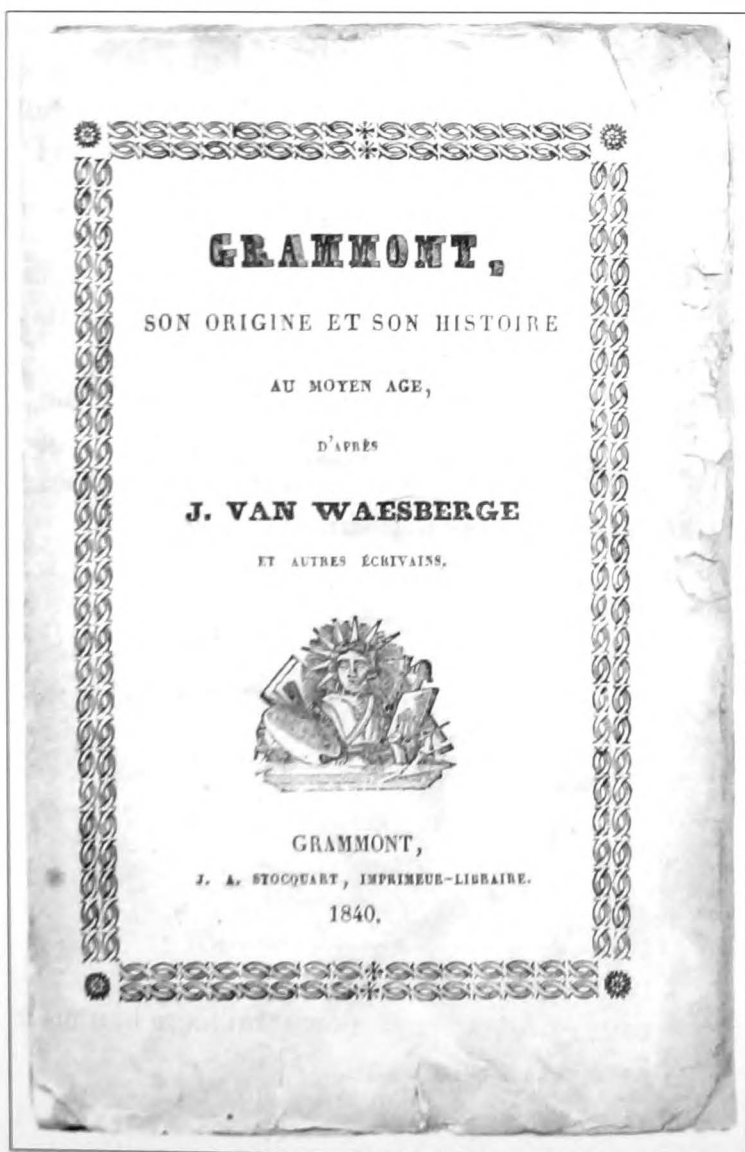
Auguste De Portemont heeft verschillende hoofdstukken uit Van Waesberghe overgenomen en uitgebreid.

Benoit Jouret beloofde de bijzonderste feiten te verzamelen die zouden dienen als voortzetting van zijn werk. Die belofte heeft hij niet gehouden.

BROUWER

Naast zijn advocatenpraktijk was Jouret ook nog eigenaar van een brouwerijtje gelegen naast zijn woonhuis in de Karmelietenstraat, nr. 49. Deze brouwerij werd in 1824 gekocht door zijn moeder Celestine Lemercier, van de echtelingen Pierre De Vos- Matthijs. Na zijn overlijden (Geraardsbergen 12 april 1855) bleef zijn echtgenote Felicitas De Clippele (†Geraardsbergen 09 juli 1867) de brouwerij beheren. Daarna erfden de dochters **Emilie Jouret** (°Geraardsbergen 17.XI.1830, †Geraardsbergen 09.XII.1876), en in 1862 gehuwd met fabrikant-bankier **August Van Trimpont** (°Geraardsbergen 14.II.1827, †Geraardsbergen 31.XII. 1920), en **Josephine Jouret** (°Geraardsbergen 28.III.1836, †Geraardsbergen 28.XII.1874) eerste echtgenote van **Karel-Lodewijk (ook Louis) Van Trimpont**, fabrikant (1830-1916) en Voorzitter van de Werkrechersraad (1887-1911/12), of hun echtgenoten de zaak.

De derde zoon van Louis, **Paul Van Trimpont**, 1872-1934) gehuwd met Alice Boudewijns (kasteeltje op de Oudenberg, aan de Kloefstraat, later “*Campagne*”

van het college) kocht in 1903 brouwerij en woonhuis. Hij hield brouwerij “*De Zwaan*” nog in werking tot na de eerste wereldoorlog.

De brouwerijgebouwen werden in de twintigerjaren aangekocht door Julien Van Den Daelen, die er een chemie-laboratorium en een “*atelier technique pour la construction de mobilier chirurgical*” oprichtte, in bedrijf tot circa 1960.

GLASRAMEN

In de H. Sacramentskapel, rechts achter het hoogkoor van de Sint-Bartholomeus-kerk te Geraardsbergen, werden door de gebroeders **Louis en August Van Trimpont** -laatstgenoemde was toen schatbewaarder van de kerkraad en tevens gemeenteraadslid (1871-1895)- bij de neo-gothische restauratie van de hoofdkerk omstreeks 1885, twee mooie gekleurde glasramen-in-lood geplaatst die er nog te bezichtigen zijn (Zie De Heemschutter jg. 2001, nr. 177, blz. 35-37); het derde glasraam in diezelfde kapel werd voor 1/3 medebekostigd door hun zwager C.A. de Staercke uit Gent die gehuwd was met Rosalie Jouret. Laatstgenoemd glasraam lieten ze speciaal ter nagedachtenis van hun schoonouders plaatsen en de tekst luidt :”*Ter zaliger gedachtenis aan Benedictus Jouret, geb(oren) den 25 december 1803, overleden den 12 april 1855, en zijne huisvr(ouw) Felicitas de Clippele, geb(oren) den 29 maart 1800 overleden den 9 juli 1867.*”

In de H. Hartkapel, een zuidelijke straatkapel, is er nog een gekleurd glasraam ter nagedachtenis van Benoit Jourets zuster **Josephine** (05.11.1800 - 17.02.1880): afbeeldingen van Sint Lutgardis en Maria Margaretha Alacoque.

De glasramen zijn van de hand van de Gentse neogotische kunstenaar **Arthur Verhaegen** (1847-1917) en werden geplaatst tussen 1882 en 1885.

NOOT

* Lessen, Flobecq (Vloesberg) en Ellezelles (Elzele) werden in 1648 door gouverneur Leopold van Oostenrijk, op bevel van zijn heer koning Filips IV van het totaal verarmde Spanje, in pand gegeven aan hertog Karel IV van Lorreinen en Bar. De hertog kreeg alle inkomsten van de panden in ruil voor de vele duizenden gulden die hij van de Spaanse kroon te goed had voor het jarenlang inzetten van soldeniers tegen Holland en Frankrijk. De stad Geraardsbergen werd in 1650 op dezelfde manier verpand aan dezelfde.

DOCUMENTATIE

- P. Marcel, J. Van Kerckhoven C.J.: “*Noemenswaardige mannen en vrouwen uit het rijke verleden van Geraardsbergen XIIIde - XXste eeuw*”, Geraardsbergen, 1977, p.115-116.
- Marc Van Trimpont, *Het gerecht in het kanton Geraardsbergen tijdens de burgermaatschappij (ca.1795-1920)*, in De Heemschutter, jg.1999, nr.164 (dl.2) p.15-18, en nr.165 (dl.3), p.14-16.
- Marc Van Trimpont, *Van ‘Cercle Catholique La Concorde (1870) ’tot ‘Katholieke Kring De Eendracht (1922)’,* in De Heemschutter, jg.1995, nr.139, p.11-16.
- Bijdragen van Benoit Jouret in “*De Volksverdediger*”, jaargangen 1846, 1847, 1848.
- Aug. De Portemont, *Recherches historiques sur la ville de Grammont en Flandre*, tome II, Gent, 1870, p.64.
- Freddy De Chou: Lijst der burgemeesters, schepenen en gemeenteraadsliden van Geraardsbergen van 1830 tot 1980.
- Geert Van Bockstaele e.a.: *Van Scholaster tot principaal*, Geraardsbergen, 1990, p.105,107.
- Alfons De Geyter e.a.: *Sint-Bartholomeuskerk in Geraardsbergen* (Gidsboekje), 1993, p.42,47.
- E. Degand: *Essai historique sur la commune d’Ellezelles pendant l’Ancien Regime*, Flobecq, 1983) pag. 59.
- Marc Van Trimpont: *Prosper De Clippele en Benoit Van Trimpont, schepenen van Geraardsbergen*”, in De Heemschutter, 1993, nrs 116 t.e.m.120.
- Marc Van Trimpont: *Vooroudereeks, beknopt curriculum of familieschets van 100 noemens- waardige personen uit de Geraardsbergse Burgermaatschappij (ca.1800-1920) – Afl.6 : Benoit Van Trimpont (1867-1943) en August Van Trimpont (1827-1920); Jules Van Trimpont (1869-1903), Leopold Van Trimpont (1872-1934) en Karel-Lodewijk Van Trimpont (1830-1916), dl.3*, in De Heemschutter jg. 2001, nr.177, p. 27-39.

(Zie stamboom hiernaast).

**BEKNOPTE STAMBOOM VAN BENOIT JOURET
EN FILIATIES DE CLIPPELE EN VAN TRIMPONT**

